

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (esimene koda)
19. veebruar 1998*

Tühistamishagi – Kõrgekvaliteedilise veiseliha („Hilteni veiseliha”) import –
Määrus (EMÜ) nr 1430/79 – Artikkel 13 – Komisjoni otsus keelduda imporditollimakse
vähendamast – Kaitseõigused – Ilmne hindamisviga

Kohtuasjas T-42/96,

Eyckeler & Malt AG, Saksa õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Hilden (Saksamaa),
mida esindavad *Rechtsanwalt* Dietrich Ehle ja *Rechtsanwalt* Volker Schiller, Köln,
kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Marc
Lucius, 6 rue Michel Welter,

hageja,

keda toetab:

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja alguses Treasury Solicitor's
Department'i ametnik Stephanie Ridley, hiljem Treasury Solicitor's Department'i ametnik
John Collins, ja *barrister* David Anderson, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress
Luxembourgis, Ühendkuningriigi suursaatkond, 14 boulevard Roosevelt,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik Götz zur Hausen,
kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigustalituse ametnik
Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 20. detsembri 1995. aasta otsus
K(95) 3391 (lõplik), mis on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile ja puudutab
imporditollimaksude vähendamise taotlust,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda)

koosseisus: koja esimees A. Saggio, kohtunikud B. Vesterdorf ja R. M. Moura Ramos,

kohtusekretär: ametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja seejärel 26. novembri 1997. aasta kohtuistungil
esitatut,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- 1 Nõukogu 7. oktoobri 1986. aasta määruse (EMÜ) nr 3069/86 (EÜT 1986, L 286, lk 1) artikli 1 lõikega 6 muudetud nõukogu 2. juuli 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 1430/79 impordi- ja eksporditollimaksude tagasimaksmise või vähendamise kohta (EÜT 1979, L 175, lk 1) artikli 13 lõikes 1 on sätestatud:

„Imporditollimaksu võib tagasi maksta või seda vähendada [...] eriolukordades, mis tulenevad asjaoludest, mille puhul asjaomast isikut ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses.” [mitteametlik tõlge]

- 2 Komisjoni 12. detsembri 1986. aasta määruse (EMÜ) nr 3799/86, millega kehtestatakse määruse (EMÜ) nr 1430/79 (impordi- või eksporditollimaksude tagasimaksmise või vähendamise kohta) artiklite 4a, 6a, 11a ja 13 rakenduseeskirjad (EÜT 1986, L 352, lk 19), artikli 4 lõike 2 punkti c kohaselt ei kujuta „vabasse ringlusse lubatud kauba suhtes tariifse sooduskohtlemise tagamiseks selliste dokumentide esitamine, mis hiljem osutuvad valeks, võltsituks või tariifse sooduskohtlemise jaoks sobimatuteks, isegi kui sellised dokumendid esitatakse heas usus” [mitteametlik tõlge] endast eriolukorda määruse nr 1430/79 artikli 13 mõistes.

- 3 Nõukogu 24. juuli 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 1697/79 impordi- või eksporditollimaksude maksmist nõudvale tolliprotseduurile suunatud kauba eest tasumata jäänud impordi- või eksporditollimaksude tollivormistusjärgse sissenõudmise kohta (EÜT 1979, L 197, lk 1) artikli 5 lõikes 2 on sätestatud:

„pädev ametiasutus võib jätta võtmata meetmed impordi- või eksporditollimaksu tollivormistusjärgseks sissenõudmiseks, kui tollimaks jäi sisse nõudmata pädeva ametiasutuse enda vea tõttu, mida heas usus toimunud ja kõiki tema tollideklaratsiooni suhtes kehtivate normide sätteid järginud kohustatud isik ei oleks saanud põhjendatult avastada [...]” [mitteametlik tõlge]

- 4 Vastavalt nõukogu 21. detsembri 1988. aasta määrusega (EMÜ) nr 4108/88 (EÜT 1988, L 361, lk 2) muudetud nõukogu 13. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2144/87 tollivõla kohta (EÜT 1987, L 201, lk 15) artikli 2 lõike 1 punktile a tekib tollivõlg impordil, kui kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, lubatakse vabasse ringlusse ühenduse tolliterritooriumil. Artikli 3 punkti a kohaselt tekib tollivõlg hetkel, mil pädev ametiasutus lubab kauba vabasse ringlusse.

- 5 12. oktoobril 1992. aastal võttis nõukogu vastu määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1, ELT eriväljaanne 02/04, lk 307, edaspidi „tolliseadustik”), mis jõustus 1. jaanuaril 1994. aastal. Tolliseadustiku artikli 251 lõikes 1 tunnistati eelkõige kehtetuks määrused nr 1430/79, 1697/79 ja 2144/87.

6 Tolliseadustiku artikli 239 lõikes 1 on sätestatud:

„Impordi- või eksporditollimaksu võib tagasi maksta või vähendada [...] juhtudel [...] mille on põhjustanud asjaolud, mille puhul asjaomast isikut ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses. Olukorrad, mille puhul seda sätet võib kohaldada, ja kord, mida tuleb järgida, määratakse kooskõlas komiteemenetlusega. Tollimaksu tagasimaksmiseks või vähendamiseks võib kehtestada eritingimused.”

7 Määrus nr 3799/86 tunnistati kehtetuks komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1993, L 253, lk 1, ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), artikliga 913 alates 1. jaanuarist 1994, mil jõustus määrus nr 2454/92.

8 Määruse nr 2454/93 artiklis 907 on sätestatud:

„Pärast komitee raames kõnealuse juhu läbivaatamiseks kokkutulnud liikmesriikide esindajatest koosneva ekspertrühmaga konsulteerimist otsustab komisjon, kas läbivaadatud eriolukord on aluseks tollimaksude tagasimaksmisele või vähendamisele.

See otsus tuleb teha kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon sai kätte artikli 905 lõikes 2 osutatud dokumendid. Kui komisjon peab vajalikuks nõuda liikmesriigilt otsuse tegemiseks lisateavet, pikendatakse seda kuuekuulist tähtaega perioodi võrra, mis jääb komisjoni poolt lisateabe saamiseks nõude esitamise kuupäeva ja selle teabe kättesaamise kuupäeva vahele.”

9 Määruse artiklis 904 on sätestatud:

„Imporditollimakse ei [...] vähendada, kui [...] vähendamise taotlemisel on vastavalt olukorrale ainukeseks põhjenduseks:

[...]

c) vabasse ringlusse deklareeritud kauba suhtes tariifse sooduskohtlemise saamiseks selliste dokumentide esitamine, mis hiljem osutuvad valeks, võltsituks või selle eesmärgi jaoks sobimatuteks, isegi kui sellised dokumendid esitatakse heas usus.”

Vaidluse taust

10 1991. ja 1992. aastal kohaldati ühise tollitariifistiku raames kõrgekvaliteedilise veiseliha impordi suhtes 20% tollimaksumäära (vt nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrust (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT 1987, L 256, lk 1, ELT eriväljaanne 02/02, lk 382) muudetud kujul).

11 Lisaks nimetatud tollimaksule kohaldati ka impordimaksu. Komisjon kehtestas maksusumma regulaarselt kooskõlas nõukogu 27. juuni 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 805/68 veise- ja vasikalihaturu ühise korralduse kohta (EÜT 1968, L 148, lk 24,

muudetud kujul) artikliga 12. Kõnealuse impordi toimumise ajal oli see ligikaudu kümme Saksa marka kilo kohta.

- 12 Alates 1980. aastast oli ühendus üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) raames kohustatud avama muu hulgas Argentinast pärit veise- ja vasikaliha suhtes impordimaksudest vabastatud ühenduse aastase tariifikvoodi.
- 13 Neist kohustustest tulenevalt võttis nõukogu vastu 20. detsembri 1990. aasta määruse (EMÜ) nr 3840/90 (EÜT 1990, L 367, lk 6) ja 11. detsembri 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 3668/91 (EÜT 1991, L 349, lk 3), avades 1991. ja 1992. aastal ühenduse tariifikvoodi kõrgekvaliteedilisele, värsketele, jahutatud või külmutatud veiselihale (nn Hiltoni veiselihale), mis kuulub CN-koodide 0201 ja 0202 alla, ja toodetele, mis kuuluvad CN-koodide 0206 10 95 ja 0206 29 91 alla (edaspidi „Hiltoni veiseliha”). Selle kvoodi raames imporditud liha suhtes kohaldati üksnes 20%list ühist tollitariifi (edaspidi „Hiltoni kvoot”) (mõlema määruse artikli 1 lõige 2).
- 14 Nimetatud kahe aasta suhtes võttis nõukogu vastu ka 25. juuli 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 2329/91 (EÜT 1991, L 214, lk 1) ja 28. aprilli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 1158/92 (EÜT 1992, L 122, lk 5), avades autonoomse meetmena impordi erikvoodi kõrgekvaliteedilisele, värsketele, jahutatud või külmutatud veiselihale, mis kuulub CN-koodide 0201 ja 0202 alla, ja toodetele, mis kuuluvad CN-koodide 0206 10 95 ja 0206 29 91 alla. Nende määrustega suurendati koguseid, mida oli võimalik Hiltoni kvoodi raames importida.
- 15 Samaks perioodiks võttis komisjon vastu ka 27. detsembri 1990. aasta määruse (EMÜ) nr 3884/90, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad nõukogu määrustes (EMÜ) nr 3840/90 ja (EMÜ) nr 3841/90 sätestatud veise- ja vasikaliha impordikorra kohaldamiseks (EÜT 1990, L 367, lk 129), ning 18. detsembri 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 3743/91, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad nõukogu määrustes (EMÜ) nr 3668/91 ja (EMÜ) nr 3669/91 sätestatud veise- ja vasikaliha impordikorra kohaldamiseks (EÜT 1991, L 352, lk 36) (edaspidi „rakendusmäärused”).
- 16 Hiltoni kvoodi raames oli seega võimalik importida teatud koguseid Hiltoni veiseliha Argentinast ühendusse maksuvabalt. Selle soodustuse saamine sõltus ekspordiriigi pädeva ametiasutuse väljastatud autentsussertifikaadi esitamisest importimise ajal.
- 17 Kuni 1991. aasta lõpuni vastutas autentsussertifikaatide väljastamise eest Argentinas Junta Nacional de Carnes (riigi lihaamet). 1991. aasta lõpus / 1992. aasta alguses anti autentsussertifikaatide väljastamine üle Secretaría de Agricultura, Ganadería y Pesca’le (põllumajandus-, loomakasvatus- ja kalandusministeerium). Neid autentsussertifikaate väljastati üksnes Argentina ametiasutuste tunnustatud veiselihaeksportijatele.
- 18 1993. aastal teavitati komisjoni, et autentsussertifikaate võidakse võltsida, ja koostöös Argentina ametiasutustega algatas komisjon uurimise.
- 19 Komisjoni ametnikud külastasid mitmel korral Argentinat, et koostöös Argentina ametnikega uurimisi läbi viia.

- 20 Esimene lähetus kestis 8.–19. novembrini 1993. aastal. Lähetuse tulemused esitati 24. novembril 1993. aasta aruandes (edasipidi „1993. aasta aruanne”), milles kinnitati rikkumiste olemasolu.
- 21 Aruande kohaselt tõstasid Argentina ametiasutused küsimuse, miks neid rikkumisi ei avastatud Hiltoni veiseliha importimisel ühendusse. Aruande punktis 11 on öeldud: „[...] Argentina ametiasutused rõhutasid, et nad on mitu aastat üldjoontes regulaarselt esitanud komisjonile (VI peadirektoraat) kõigi viimase kümne päeva jooksul väljastatud [Hiltoni veiseliha] autentsussertifikaatide nimekirjad, märkides neis Argentina eksportija, ühendusesisese kaubasaaja, bruto- ja netokaalu jms andmed. Küsitletud isikute väitel oluaks nimekirja alusel hõlpsasti võimalik võrrelda andmeid kõnealuste kaupade importimisel esitatud sertifikaatide andmetega ja selgitada välja need, mis ei vastanud nimekirjas olevatele andmetele.”
- 22 Teine lähetus Argentinasse toimus 19. aprillist 6. maini 1994. aastal. 17. augustil 1994. aastal koostatud lähetuse aruande (edasipidi „kokkuvõtlik aruanne”) kohaselt olid 1991. ja 1992. aastal esitatud Argentina autentsussertifikaatidest võltsitud rohkem kui 460.
- 23 Hageja on Saksa äriühing, kes on importinud muu hulgas Hiltoni veiseliha Argentinast palju aastaid. Tema ärihuve esindas Argentinast sõltumatu agentuur Multiagrar Representaciones del Exterior (edasipidi „agentuur”). Agentuuri ülesanne oli küsida tapamajadelt pakkumisi ja edastada need hagejale. Kõnealusel perioodil ostis hageja Hiltoni veiseliha mitmelt Argentina tapamajalt, sealhulgas ettevõtjalt Manufactura de Carnes Vacunas, mis oli üks tema suuremaid tarnijaid. Hiljem komisjoni läbiviidud uurimiste tulemusena aga ilmnnes, et suur hulk selle ettevõtja tarnitud kaupadele lisatud sertifikaatidest oli võltsitud.
- 24 Kui hageja imporditud veiseliha lubati ühenduses vabasse ringlusse, vabastati see autentsussertifikaatide esitamisel tariifikvoodi raames kohaldatavatest maksudest.
- 25 Pärast ülalnimetatud võltsingute ilmsikstulekut nõudsid Saksa ametiasutused hagejalt imporditollimaksude tollivormistusjärgset tasumist. 1994. aasta 7. märtsist 23. augustini sai hageja maksenõudeid kogusummas 11 422 736.45 Saksa marka.
- 26 Seepeale esitas hageja 1. märtsi 1995. aasta kirjas Saksa pädevale tolliasutusele taotluse vähendada imporditollimakse (edasipidi „vähendamistaotlus”).
- 27 Taotlus esitati liitvabariigi rahandusministeeriumile. 25. juuni 1995. aasta kirjas palus ministeerium komisjonil otsustada, kas imporditollimaksude vähendamine on määruse nr 1430/79 artikli 13 kohaselt õigustatud. Komisjon sai selle taotluse kätte 5. juulil 1995. aastal.
- 28 2. oktoobril 1995. aastal kogunes kõigi liikmesriikide esindajatest koosnev ekspertrühm, et esitada arvamus selle kohta, kas imporditollimaksude vähendamise taotlus oli määruse nr 2454/93 artikli 907 kohaselt põhjendatud. Et hageja 1. märtsi 1995. aasta taotluse koopiat ei saadetud kõigi liikmesriikide esindajatele enne nimetatud kohtumist, käsitleti seda küsimust koosolekul vaid esialgselt. Seepärast palus komisjon ekspertrühma

liikmetel end nende lõplikust seisukohast hiljemalt 1995. aasta 25. oktoobriks kirjalikult teavitada.

- 29 Saksamaa Liitvabariigile adresseeritud 20. detsembri 1995. aasta otsuses (edaspidi „vaidlustatud otsus”) leidis komisjon, et vähendamistaotlus ei ole põhjendatud.

Menetlus ja poolte nõuded

- 30 22. märtsil 1996. aastal Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega esitas hageja vaidlustatud otsuse tühistamishagi.
- 31 2. oktoobril 1996. aastal Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud taotlusega soovis Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik astuda menetlusse hageja toetuseks. 9. detsembri 1996. aasta määrusega rahuldab kolmanda koja esimees selle taotluse.
- 32 Esimese Astme Kohtu 2. juuli 1997. aasta otsusega määrati ettekandja-kohtunik esimesse kotta ja kohtuasi suunati seejärel nimetatud kojale.
- 33 Kuulanud ära ettekandja-kohtuniku ettekande, otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda) alustada suulist menetlust. 13. oktoobri 1997. aasta kirjas palus Esimese Astme Kohus menetlust korraldava meetme raames esitada pooltel teatud dokumendid ja vastata kirjalikult teatud küsimustele. Hageja ja komisjon täitsid selle nõude vastavalt 29. oktoobril ja 5. novembril 1997. aastal Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud kirjadega.
- 34 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 26. novembri 1997. aasta kohtuistungil.
- 35 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 36 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 37 Menetlusse astuja Ühendkuningriik palub Esimese Astme Kohtul tühistada vaidlustatud otsus.

Põhiküsimus

- 38 Hageja esitab hagi toetuseks viis väidet, mis tuginevad vaidlustatud otsuse väärade õiguslikule alusele, kaitseõiguse rikkumisele, tolliseadustiku artikli 239 rikkumisele või

teise võimalusena määruse nr 1430/79 artikli 13 rikkumisele, põhjendamiskohustuse rikkumisele ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele.

Esimene väide, mis tugineb vaidlustatud otsuse väärale õiguslikule alusele

Poolte argumendid

- 39 Hageja väidab, et komisjon tugines vaidlustatud otsuse tegemisel ekslikult määruse nr 1430/79 artiklile 13, ent oleks pidanud tuginema tolliseadustiku artiklile 239.
- 40 Käesoleval juhul tehti „arvestuskanne”, s.t toiming, millega pädev ametiasutus määras imporditollimaksu summa, pärast tolliseadustiku jõustumist 1. jaanuaril 1994. aastal, sest maksuteated väljastati 1994. aasta märtsis. Alles pärast tolliseadustiku jõustumist said komisjon ja Saksa toll teada, et autentsussertifikaadid olid võltsitud, ja asusid nõudma imporditollimaksu tollivormistusjärgset tasumist.
- 41 Lisaks ilmneb 12. novembri 1981. aasta otsusest liidetud kohtuasjades 212/80 kuni 217/80: Salumi jt (EKL 1981, lk 2735), et poolelioleva menetluse suhtes kohaldatakse uusi materiaalõiguse norme niivõrd, kui võrd nende normide kohaldatavus nende tingimustest ja eesmärgist tuleneb. Määruse nr 1430/79 tühistamisega soovis ühenduse seadusandja kohaldada alates 1. jaanuarist 1994 üksnes tolliseadustikku, isegi varasema tegevuse suhtes, mille kohta ei olnud veel otsust langetatud.
- 42 Kohaldatava õigusnormi valik on oluline materiaalõiguse seisukohast. Määruse nr 1430/79 artikkel 13 nõuab „eriolukordade” olemasolu, ent tolliseadustiku artiklit 239 kohaldatakse ka olukordade suhtes, mis tulenevad pelgalt „asjaoludest”. Seega muudeti imporditollimaksude õigluse kaalutlusel vähendamise tingimusi leebemateks vastavalt kohtupraktikale, mille kohaselt ei tohi õigluse põhimõttele tuginev otsus lähtuda liiga rangetest tingimustest.
- 43 Lõpetuseks juhib hageja tähelepanu sellele, et 1. märtsi 1995. aasta vähendamistaotluses väitis ta, et tuleb kohaldada tolliseadustiku artiklit 239. Et komisjon ei teinud otsust, mis oleks menetluslikus mõttes kehtinud määruse nr 2454/93 artiklis 907 sätestatud kuuekuulise perioodi jooksul, siis oleks Saksa toll pidanud rahuldama vähendamistaotluse kooskõlas selle määruse artikliga 909.
- 44 Komisjon väidab, et asjaolude esinemise ajal kehtis määruse nr 1430/79 artikkel 13. Materialõiguse normi ajalise ulatuse kindlaksmääramisel on otsustav hetk algse „arvestuskande” tegemine (määruse nr 1430/79 artikkel 2 ja tolliseadustiku artikkel 236).
- 45 See sündmus leidis aset vastavalt 1991. ja 1992. aasta importimiskuupäevadel, s.t enne tolliseadustiku jõustumist, ning seepärast põhines vaidlustatud otsus õigesti määruse nr 1430/79 artiklil 13.

Esimene Astme Kohtu hinnang

- 46 On teada, et vaidluse põhjustanud import toimus 1991. ja 1992. aastal.

- 47 Sellal kehtinud normide, täpsemalt määruse nr 2144/87 (vt eespool punkti 4) kohaselt tekkis tollivõlg kuupäeval, mil pädev ametiasutus lubas asjaomase kauba vabasse ringlusse.
- 48 Importimisel esitas hageja iga kord Saksa tollile impordideklaratsiooni ja tasus vastavalt ülalviidatud 20. detsembri 1990. aasta määruse nr 3840/90 ja 11. detsembri 1991. aasta määruse nr 3668/91 artikli 1 lõikele 2 20% tollimaksu. 1991. ja 1992. aastal imporditu eest tehti määruse nr 1697/79 artikli 2 mõistes imporditollimaksu summa esmased arvestuskanded ja saadi esmane tollivormistus.
- 49 Tollivõlg ei koosnenud üksnes tollimaksust, vaid ka kõnealustest impordimaksudest (vt eespool punkti 11), niivõrd kui vabastus nendest impordimaksudest oli saadud kaudselt sellega, et impordideklaratsiooni koostamise ajal esitati võltsitud autentsussertifikaadid.
- 50 Nagu komisjon on õigesti märkinud, ei ole tähtsust kuupäeval, mil pädev riiklik ametiasutus otsustas alustada impordimaksude tollivormistusjärgset sissenõudmist.
- 51 Sellele kuupäevale viitamise tulemuseks oleks sarnaste imporditoimingute erinev kohtlemine, mis läheks vastuollu võrdse kohtlemise põhimõttega (eespool viidatud kohtuotsus Salumi jt, punkt 14).
- 52 Imporditollimaksude vähendamise mõjud ulatuvad tollivõla tekkimise aega, see tähendab impordideklaratsioonide algse aktsepteerimise hetke.
- 53 Sellest järeldub, et vähendamistaotlus oleks tulnud vaadata läbi kõnealuse impordi toimumise ja kauba vabasse ringlusse lubamise ajal kehtinud materiaalõiguse normide alusel (vt selle kohta 17. juuli 1997. aasta otsust kohtuasjas C-97/95: Pascoal & Filhos, EKL 1997, lk I-4209, punkt 25). Seega oleks tulnud seda käsitleda määruse nr 1430/79 artikli 13 alusel, hoolimata asjaolust, et tolliseadustiku jõustumisel 1. jaanuaril 1994 muutus määrus kehtetuks.
- 54 Et tolliseadustikus ei ole sätestatud üleminekumeetmeid, tuleb selle ajalise mõju kindlaksmääramiseks kohaldada üldisi tõlgendamispõhimõtteid.
- 55 Sellega seoses on Esimese Astme Kohus muu hulgas leidnud, et ehkki menetlusnorme kohaldatakse üldiselt kõikide pooleliolevate menetluste suhtes vastavate normide jõustumise ajal, on olukord materiaalõiguse normide puhul teistsugune. Viimaseid tõlgendatakse vastupidi tavaliselt nii, et neid saab kohaldada enne nende jõustumist kehtinud olukordade suhtes üksnes niivõrd, kui võrd nende tingimustes, eesmärkides või üldises kavas on sätestatud, et neile tuleb anda selline mõju (eespool viidatud kohtuotsus Salumi jt, punkt 9).
- 56 Tolliseadustikus ei ole viidet sellele, et seadustiku artiklis 239 sisalduval materiaalõiguse normil oleks tagasiulatuv mõju.
- 57 Eeltoodust järeldub, et esimene väide tuleb jätta rahuldamata.

Teine väide, mis tugineb kaitseõiguse rikkumisele

Poolte argumendid

- 58 Teine väide koosneb kahest osast. Esimeses osas väidab hageja, et vaidlustatud otsuse puhul on rikutud olulist menetlusnormi, sest komisjon ei suutnud tagada hagejale õigust olla haldusmenetluses ära kuulatud.
- 59 Hagejale õiguskaitse tagamiseks ei piisanud sellest, et hagejal oli võimalik esitada oma seisukohti riikliku ametiasutuse kaudu. Komisjonis toimunud menetluse käigus oleks pidanud hagejal olema võimalus väljendada seisukohti ja esitada oma arvamus faktiliste asjaolude asjakohasuse kohta ning vajadusel ka ühenduse institutsiooni käsutuses olevate dokumentide kohta (9. novembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-346/94: France-Aviation vs. komisjon, EKL 1995, lk II-2841, punkt 32).
- 60 Pärast kostja vastuse esitamist sai hageja esmakordselt teada, et komisjon süüdistab teda ilmses hooletuses määruse nr 1430/79 artikli 13 tähenduses. Eespool viidatud kohtuotsusest France-Aviation vs. komisjon ilmneb, et selline väide hõlmab keeruka õigusliku hinnangu andmist, mille raames peab komisjon enne otsuse langetamist andma hagejale võimaluse esitada oma seisukohad asjaomases küsimuses; antud juhul seda ei tehtud.
- 61 Võimalus kasutada kaitseõigust vahetult komisjoni ees on eriti tähtis olukorras, kus – nagu ka käesoleval juhul – väidetakse, et asjaomane isik on süüdi.
- 62 Väite teises osas väidab hageja, et komisjoni istungil oleks komisjon pidanud lisama toimikusse kõik tema valduses olevad dokumendid, mida võidakse oluliseks pidada, et hiljem oleks võimalik otsustada, kas väited, mille kohaselt komisjon ja Argentina ametiasutused ei täitnud oma kohustusi, on põhjendatud.
- 63 Hageja sõnul on määruse nr 2454/93 artikli 878 ja sellele järgnevate artiklite menetlussätetes õiguskaitse seisukohast tõsised lüngad, sest nendes pole sätestatud järgmisi õigusi ja kohustusi: hageja õigus kasutada oma õigusi vahetult komisjoni istungil, komisjoni kohustus teavitada hagejat enne otsuse langetamist põhilistest faktilistest asjaoludest ja kaalutlustest, et hageja saaks esitada vastuargumente, ja hageja õigus nõuda kõigi vajalike dokumentide esitamist.
- 64 Neid lünki arvesse võttes leiab hageja, et käesoleval juhul tuleks kohaldada korda, mis sarnaneb dumpinguvastastes asjades kehtestatud korraga.
- 65 Lõpetuseks märgib hageja, et tema advokaadi ja komisjoni koosolek oli pelgalt mitteametlik ja toimus enne imporditollimaksude vähendamise taotluse esitamist komisjonile. Seepärast ei võimaldanud see samu õiguskaitse tagatise kui nõuetekohane istung.
- 66 Et vaidlustatud otsuse tegemisel rikuti kaitseõigusi, tuleks see tühistada.
- 67 Komisjon eitab kaitseõiguste rikkumist. Komisjon väidab, et praegune kodukord ei võimalda kohustatud isikul komisjonis toimivas haldusmenetluses osaleda. Selles osas

tuleb märkida, et eespool viidatud kohtuotsuses *France-Aviation vs. komisjon* ei kritiseerinud kohus määruse nr 2454/93 sätteid ega pidanud neid ebapiisavaks.

- 68 Dumpinguvastaste meetmete suhtes kehtestatud korraga sarnanevat korda ei saa kohaldada. Euroopa Kohus on juba leidnud, et selles valdkonnas järgitav kord erineb oluliselt korrast, mida kohaldatakse dumpinguvastaste tollimaksude suhtes (6. juuli 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-121/91 ja C-122/91: *CT Control (Rotterdam)* ja *JCT Benelux vs. komisjon*, EKL 1993, lk I-3873, punkt 52).
- 69 Sellest hoolimata tuleb märkida, et erinevalt eespool viidatud kohtuotsuses *France-Aviation vs. komisjon* käsitletud olukorrast ei olnud vaidlustatud otsuse aluseks ebatäielik toimik. Nii komisjoni kui ka määruse nr 2454/93 artiklis 907 sätestatud ekspertrühma liikmete käsutuses ei olnud mitte üksnes asjaomase liikmesriigi poolt kooskõlas selle määruse artikli 905 lõikega 1 komisjonile esitatud toimik, vaid ka hageja vähendamistaotlus.
- 70 Kohtupraktikast tulenevate nõuete kohaselt sisaldas toimik vaidlustatud otsuse tegemise ajal kogu teavet, mida hageja ise oluliseks pidas (17. märtsi 1983. aasta otsus kohtuasjas 294/81: *Control Data Belgium vs. komisjon*, EKL 1983, lk 911; 13. novembri 1984. aasta otsus liidetud kohtuasjades 98/83 ja 230/83: *Van Gend & Loos* ja *Expeditiebedrijf Wim Bosman vs. komisjon*, EKL 1984, lk 3763, ja eespool viidatud kohtuotsus *CT Control (Rotterdam)* ja *JCT Benelux vs. komisjon*).
- 71 Selles väites ei ole hageja mõistnud imporditollimaksude vähendamist puudutavate menetlustagatiste eesmärki. Nende tagatiste ainus eesmärk on juhtida komisjoni tähelepanu hageja poolt oluliseks peetavatele faktilistele asjaoludele ja argumentidele, mitte teavitada hagejat põhjustest, mida komisjon võib hiljem oma otsuse aluseks võtta.
- 72 On tõsi, et kohustatud isikule tuleb anda võimalus esitada oma seisukohad dokumentide suhtes, millele komisjon otsuse tegemisel tugineb (21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: *Technische Universität München*, EKL 1991, lk I-5469, ja eespool viidatud kohtuotsus *France-Aviation vs. komisjon*), kuid see ei tähenda, et ta peab saama esitada oma seisukohad ka teiste dokumentide suhtes.
- 73 Hageja advokaat arutas asja komisjoniga mitu korda, enne kui Saksamaa Liitvabariik selle komisjonile esitas. Nende arutelude käigus oli hageja juba väljendanud oma seisukohta seoses imporditollimaksude vähendamisega tema eriolukorras.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 74 Esiteks tuleb märkida, et haldusmenetlus imporditollimaksude vähendamiseks koosneb kahest etapist. Esimene toimub riiklikul tasandil. Kohustatud isik peab esitama vähendamistaotluse riiklikule ametiasutusele. Kui riiklik ametiasutus leiab, et vähendamistaotlust ei tuleks rahuldada, võib ta eeskirjade kohaselt teha vastava otsuse taotlust komisjonile esitamata. Seda otsust on võimalik vaidlustada liikmesriigi kohtutes. Kui aga riiklikul ametiasutusel on vähendamise suhtes kahtlusi või kui ta leiab, et vähendamistaotlus tuleks rahuldada, peab ta esitama taotluse komisjonile otsuse tegemiseks. Menetluse teine etapp toimub niisiis ühenduse tasandil ja riiklik ametiasutus

esitab komisjonile kohustatud isiku toimiku. Pärast kõigi liikmesriikide esindajatest koosneva ekspertrühmaga konsulteerimist otsustab komisjon, kas vähendamistaotlus on põhjendatud.

- 75 Määrus nr 2454/93 näeb ette vaid kontaktid esiteks asjaomase isiku ja riikliku ametiasutuse vahel ning teiseks riikliku ametiasutuse ja komisjoni vahel (eespool viidatud kohtuotsus France-Aviation vs. komisjon, punkt 30). Seega on kehtiva korra kohaselt komisjoni ainuesindaja asjaomane liikmesriik. Määruse nr 2454/93 menetlussätted ei anna kohustatud isikule õigust olla komisjonis toimivas haldusmenetluses ära kuulatud.
- 76 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on kaitseõiguse austamine kõigis kohustatud isiku vastu algatatud menetlustes, mis võivad tuua kaasa seda isikut negatiivselt mõjutava meetme, ühenduse õiguse aluspõhimõtte, mida tuleb järgida ka siis, kui asjaomast menetlust ei ole kuidagi reguleeritud (24. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-32/95 P: komisjon vs. Lisrestal jt, EKL 1996, lk I-5373, punkt 21; 12. veebruari 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-48/90 ja C-66/90: Madalmaad jt vs. komisjon, EKL 1992, lk I-565, punkt 44, ja 29. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-135/92: Fiskano vs. komisjon, EKL 1994, lk I-2885, punkt 39).
- 77 Võttes arvesse komisjoni hindamisruumi otsuse tegemisel lähtuvalt määruse nr 1430/79 artiklis 13 sisalduvast üldisest õiglussättest, on veelgi olulisem, et imporditollimaksude vähendamise või tagasimaksmise menetluses oleks tagatud õigus olla ära kuulatud (eespool viidatud kohtuotsus France-Aviation vs. komisjon, punkt 34, vt selle kohta ka eespool viidatud kohtuotsust Technische Universität München, punkt 14).
- 78 Kaitseõiguse austamise põhimõtte kohaselt tuleb igale isikule, keda otsus võib negatiivselt mõjutada, anda võimalus avaldada oma seisukohad vähemalt küsimustes, millele komisjon otsuse tegemisel tugineb (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsuseid komisjon vs. Lisrestal jt, punkt 21, ja Fiskano vs. komisjon, punkt 40).
- 79 Konkurentsiasjades on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt juurdepääs toimikule tihedalt seotud kaitseõiguse austamise põhimõttega. Juurdepääs toimikule on üks menetlustagatise, mille eesmärk on kaitsta õigust olla ära kuulatud (18. detsembri 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-10/92, T-11/92, T-12/92 ja T-15/92: Cimenteries CBR jt vs. komisjon, EKL 1992, lk II-2667, punkt 38, ja 29. juuni 1995. aasta otsus kohtuasjas T-36/91: ICI vs. komisjon, EKL 1995, lk II-1847, punkt 69).
- 80 Seda kohtupraktikat saab käesolevas asjas kohaldada. Kaitseõiguse austamise põhimõtte kohaselt ei pea mitte üksnes võimaldama asjaomasel isikul esitada oma seisukohad asjassepuutuvate asjaolude suhtes, vaid andma talle ka võimaluse esitada oma arvamus ühenduse institutsiooni käsutuses olevate dokumentide kohta (kohtuotsus Technische Universität München, punkt 25, ja kohtuotsus France-Aviation vs. komisjon, punkt 32).
- 81 Hageja väitel on komisjon pannud toime Hiltoni kvoodi jälgimise kohustuse olulised rikkumised ja seepärast on Esimese Astme Kohus seisukohal, et selleks, et kasutada tõhusalt õigust olla ära kuulatud, peab komisjon taotluse korral võimaldama juurdepääsu kõigile vaidlustatud otsust puudutavatele salastamata dokumentidele. Hagejale võivad pakkuda huvi dokumendid, mida komisjon asjakohaseks ei pea. Kui komisjon saaks

ühepoolselt kõrvaldada haldusmenetlusest dokumente, millel võib olla menetlusele negatiivne mõju, siis tooks see kaasa imporditollimaksude vähendamist taotleva isiku kaitseõiguse olulise rikkumise (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsust ICI vs. komisjon, punkt 93).

- 82 Käesolevas kohtuasjas leidis liitvabariigi rahandusministeerium toimiku komisjonile esitamise ajal avaldatud arvamuses vähendamise kohaldamise kohta, et hageja ei olnud hooletu ega pannud toime pettust.
- 83 Alles vaidlustatud otsuses väidetakse esmakordselt, et hageja ei tegutsenud nõutava hoolsusega, sest ta ei võtnud Argentina töövõtjate ja vahendajate suhtes vajalikke kaitsemeetmeid. Eelkõige ei kontrollinud hageja, kuidas autentsussertifikaadid temani jõudsid (otsuse 22. põhjendus), ehkki tal olid ettevaatusabinõude tarvituselevõtmiseks vahendid olemas (16. põhjendus).
- 84 Sellega seoses tuleb märkida, et eespool viidatud kohtuotsuse France-Aviation vs. komisjon punktis 36 leidis Esimese Astme Kohus, et kui komisjon otsustas tähelepanuta jätta pädeva riikliku ametiasutuse seisukoha selle kohta, kas asjaomane isik oli süüdi ilmses hooletuses, oli tal kohustus lasta hageja ära kuulata. See otsus eeldab keeruka õigusliku hinnangu andmist, mis on võimalik üksnes kõigi asjakohaste faktiliste asjaolude väljaselgitamisel.
- 85 Seda kohtupraktikat saab kohaldada käesolevas kohtuasjas hoolimata sellest, et pelgalt väidetakse, et hageja ei tegutsenud nõutava hoolsusega. Määruse nr 1430/79 artikli 13 kohaselt vähendamistaotlust rahuldamata jättes tugines komisjon muu hulgas sellele väitele, ent selles artiklis nõutakse asjaomase isiku „ilmse hooletuse” puudumist.
- 86 Komisjonis läbiviidud menetluses ei andnud komisjon hagejale võimalust esitada oma väiteid ja seisukohti asjassepuutuvate asjaolude kohta, millele komisjon teda negatiivselt mõjutava vaidlustatud otsuse tegemisel tugines.
- 87 Hageja advokaadi ja komisjoni vahel toimusid arutelud, ent enne vähendamistaotluse esitamist komisjonile. Seepärast ei täitnud arutelud õiguse olla ära kuulatud peamist eesmärki, sest tollal puudus komisjonil taotluse suhtes esialgne seisukoht.
- 88 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsus tehti pärast haldusmenetlust, milles rikuti oluliselt menetlusnorme. Kaitseõiguse rikkumisele tuginev väide on seega põhjendatud.

Kolmas väide, mis tugineb tolliseadustiku artikli 239 või teise võimalusena määruse nr 1430/79 artikli 13 rikkumisele

Hageja ja menetlusse astuja argumendid

- 89 Hageja väidab, et komisjon tegi tolliseadustiku artiklis 239 sätestatud „asjaolude” mõiste või määruse nr 1430/79 artiklis 13 sätestatud „eriolukordade” mõiste kohaldamisel ilmse hindamisvea.

- 90 Hageja leiab, et komisjon ei võtnud piisavalt arvesse Argentina ametiasutuste ja komisjoni ilmseid rikkumisi seoses Hiltoni kvoodi kohaldamise ja järelevalvega.
- 91 Nii määruse nr 1430/79 artikkel 13 kui ka tolliseadustiku artikkel 239 on üldised õiglussätted, mis käsitlevad praktikas harvaesinevaid juhtumeid, mille suhtes saaks määruse nr 1430/79 ja tolliseadustiku vastuvõtmisel kohaldada eriregulatsiooni (12. märtsi 1987. aasta otsus liidetud kohtuasjades 244/85 ja 245/85: Cerealmangimi ja Italgrani vs. komisjon, EKL 1987, lk 1303, punkt 10, ja 18. jaanuari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-446/93: SEIM, EKL 1996, lk I-73, punkt 41).
- 92 Hageja väidab, et Argentina ametiasutused ega ka komisjon ei täitnud oma kohustusi.
- Kohustused, mida Argentina ametiasutused väidetavalt ei täitnud
- 93 Hageja väidab, et rakendusmääruste kohaselt olid Argentina ametiasutused kohustatud väljastama kõnealuste toodete päritolu garanteerivaid autentsussertifikaate. Väljastusasutus oleks pidanud väljastama need sertifikaadid koos kõigi Hiltoni kvoodi nõuetekohaseks toimimiseks vajalike garantiidega.
- 94 Et sertifikaadid olid ühenduse sõlmitud rahvusvahelise lepingu esemeks, siis moodustavad Argentina ametiasutuste poolt autentsussertifikaatide koostamise suhtes esitatud garantiid osa ühenduse õiguskorrast. Hagejal kui importijal oli seepärast õigus eeldada, et garantiide tingimusi täidetakse.
- 95 Hageja kritiseerib Argentina ametiasutusi muu hulgas selle eest, et need 1) määrasid 1991. aastal autentsussertifikaatide väljastajaks uue asutuse, mistõttu tekkis segadus uue ja vana asutuse vastavate volituste pärast, 2) andsid tapamajadele tühjad nummerdamata autentsussertifikaadid, 3) ei väljastanud vesimärgiga paberile trükitud blankette, tehes võltsimise hõlpsamaks, 4) ei kontrollinud autentsussertifikaatides märgitud koguseid ega neil olevaid allkirju kaupade ekspordimisel ning 5) ei kontrollinud, kas liha oli tegelikult Hiltoni veiseliha.
- Kohustused, mida komisjon väidetavalt ei täitnud
- 96 Hageja väidab, et nõukogu tegi komisjonile ülesandeks korraldada Hiltoni kvoodi toimimine ja jälgimine, eeskätt kehtestada rakendusmäärustes kaupade omadusi, päritolu ja allikat tagavad sätted.
- 97 Sellest põhiülesandest tuleneb kolm kohustust. Hageja väitel oleks komisjon pidanud esiteks tagama autentsussertifikaatide väljastamise suhtes antud garantiide tingimuste täitmise Argentina ametiasutuste poolt (vt näiteks eespool viidatud 27. detsembri 1990. aasta määruse nr 3884/90 artikli 2 lõiget 5 ning artikleid 3 ja 4), ent seda kohustust komisjon ei täitnud. Teiseks oleks komisjon pidanud kaasama liikmesriigid süsteemi jälgimisse võimalikult suures ulatuses. Kolmandaks oli komisjon ise kooskõlas hea haldustava põhimõtte ja hoolsuskohustusega kohustatud tagama impordisüsteemi järgimise.

- 98 Muu hulgas väidab hageja, et komisjon ei edastanud riiklikele ametiasutustele autentsussertifikaatide väljastamiseks volitatud isikute nimesid ega allkirjanäidiseid. Ta ei avaldanud seda teavet ka Euroopa Ühenduste Teatajas. Lõpuks tuleb märkida, et komisjon ei edastanud riiklikele ametiasutustele autentsussertifikaatide seerianumbreid, mille Argentina ametiasutused pidid komisjonile esitama.
- 99 Need rikkumised ei võimaldanud pädeval riiklikul ametiasutusel autentsussertifikaatide kehtivust kaupade importimisel tõhusalt kontrollida. Enamasti oleks saanud võltsingud avastada pelgalt allkirjade võrdlemise teel.
- 100 Lisaks ei jälginud komisjon ise nõuetekohaselt Hiltoni veiseliha importi. Nii Argentina ametiasutused kui ka liikmesriikide pädevad ametiasutused esitasid komisjonile iga kümne või hiljemalt neljateistkümne päeva järel teabe autentsussertifikaatide alusel eksporditud või imporditud Hiltoni veiseliha koguste kohta. Nende nimekirjade põhjal oleks komisjon saanud Argentinast autentsussertifikaadi alusel eksporditud koguseid ühenduses vabasse ringlusse lubatud kogustega regulaarselt võrrelda. Komisjon seda aga ei teinud.
- 101 Samuti suutnuks komisjon juba 1989. aastal kindlaks teha, et kvoot on olulisel määral ületatud. Kui komisjon oleks neid rikkumisi sel etapil uurinud, siis oleks olnud võimalik ära hoida ülemääraste koguste importi, mis oli seotud autentsussertifikaatide võltsimisega 1991. ja 1992. aastal. Komisjoni puudulikku hoolsust kõnealusel ajal kinnitab asjaolu, et komisjon ei reageerinud rikkumiskahtlustele, mis tekkisid Zollkriminalamt Kölni (Kölni tollirikkumiste amet) direktori väitel juba 1985. aastal.
- 102 Komisjoni ja Argentina ametiasutuste suutmatust neid kohustusi täita kujutavad endast asjaolusid tolliseadustiku artikli 239 mõistes või eriolukorda määruse nr 1430/79 artikli 13 mõistes, mistõttu imporditollimakse tuleks vähendada.
- 103 Ettevõtlusrisk käesolevas kohtuasjas käsitletavaid võltsinguid ei hõlma. Argentina ametiasutustele ja komisjonile omistatavad rikkumised on üksikult ja tervikuna nii tõsised, et nad kaaluvad selle riski üles. Eespool viidatud kohtuotsust Van Gend & Loos ja Expediëbedrijf Wim Bosman vs. komisjon ei saa käesolevas kohtuasjas kohaldada mitmel põhjusel. Esiteks sai autentsussertifikaatide võltsimine võimalikuks nende rikkumiste tõttu. Teiseks ei oleks hageja isegi suurima hoolsuse korral saanud end kaitsta sertifikaatide võltsimise eest ekspordijate poolt. Kolmandaks oli hagejal õigus eeldada, et autentsussertifikaadid olid kehtivad.
- 104 Viidates määruse nr 2454/93 artikli 904 punktile c on samuti vale väita, et autentsussertifikaatide kehtivust puudutavad ootused olid kaitseta. Selle sätte kohaselt imporditollimakse ei vähendata, kui taotlemisel on ainukeseks põhjenduseks selliste dokumentide esitamine, mis hiljem osutuvad valeks, võltsituks või selle eesmärgi jaoks sobimatuteks, isegi kui sellised dokumendid esitatakse heas usus. Käesoleval juhul ei ole tegu sellise olukorraga, sest hageja on tuginenud ka mitmele muule põhjendusele. Seetõttu on komisjon vääriti tuginenud 11. detsembri 1980. aasta otsusele kohtuasjas 827/79: Acampora (EKL 1980, lk 3731).

- 105 Kõnealused normid andsid komisjonile üksnes hindamisruumi, mitte kaalutusõiguse (eespool viidatud kohtuotsus Van Gend & Loos ja Expeditiebedrijf Wim Bosman vs. komisjon, punkt 17). Hindamisruumi tuleks antud kohtuasjas kohaldada väga kitsendavalt, sest hageja aluseksvõetud asjaolud kujutavad endast muu hulgas komisjonile omistatavaid rikkumisi.
- 106 Vastuseks komisjoni poolt enese kaitseks esitatud väitele, mille kohaselt määruse nr 1430/79 artikli 13 teine tingimus ei olnud täidetud, väidab hageja, et tegu on uue väitega, mis tuleks jätta rahuldamata.
- 107 Igal juhul eitab hageja igasugust omapoolset ilmset hooletust. Hageja leiab, et tal ei olnud võimalik autentsussertifikaatide kehtivust kontrollida. Et sertifikaatidel oli pitser ja allkiri, siis nende autentsuses kahtlust polnud. Võltsingute võimalikkust Argentinast asjaolude esinemise ajal isegi ei mainitud. Agentuur, mis tegutses hageja vahendajana Argentinast, ei olnud vähimalgi määral seotud taotluste esitamise ega autentsussertifikaatide väljastamisega.
- 108 Hageja kaubanduskogemus ei tähenda seda, et tal on kohustus selgitada välja ja avastada võltsitud dokumente. Mis puudutab Madalmaades asuvale kontole tehtud ülekandeid, siis ekspordikaubanduses on tavaline teha ülekandeid tarnija osutatud välisriigis asuvale kontole. Seepärast ei saanud selle põhjal järeldada, et koos kaubaga esitati võltsitud autentsussertifikaat.
- 109 Ühendkuningriigi väitel tegi komisjon õigusliku vea, kui leidis, et määruse nr 1430/79 artiklit 13 ei saa kohaldada; teise võimalusena leiab Ühendkuningriik, et komisjon kasutas selle sättega talle antud kaalutusõigust ilmselgelt valesti.
- 110 Vaidlustatud otsus on kahtlemata õigustühine, sest komisjon ei võtnud piisavalt arvesse asjaolu, et ta ise aitas hageja probleemide tekkimisele kaasa. Vaidlustatud otsuse põhjendused ja järeldused on ilmselgelt väärad, sest komisjonil oli ettevõtjate ees kohustus võltsinguid avastada ja ta ei täitnud rakendusmäärustest tulenevat järelevalveülesannet.
- 111 Võttes arvesse kvoodi järelevalve ja jälgimise ülesannet, mille komisjon oli võtnud, ning tema suutmatust täita oma kohustusi selles ülesandes, puudus vähendamistaotluse rahuldamata jätmiseks õiguslik alus. Rahuldamata jätmisega karistati täiesti süütut ettevõtjat ja see on otseselt vastuolus määruse nr 1430/79 artikli 13 üldise õigluseesmärgiga.

Kostja argumendid

- 112 Komisjon väidab, et tal oli mõjuv põhjus leida, et käesoleva kohtuasja faktilised asjaolud ei kujuta endast eriolukorda, mis õigustaks imporditollimaksude vähendamist.
- 113 Komisjon viitab 1. aprilli 1993. aasta otsusele kohtuasjas C-250/91: Hewlett Packard France (EKL 1993, lk I-1819, punkt 46) ja 14. mai 1996. aasta otsusele liidetud kohtuasjades C-153/94 ja C-204/94: Faroe Seafood jt (EKL 1996, lk I-2465, punkt 83)

ning väidab, et määruse nr 1430/79 artiklis 13 sätestatud tingimusi tuleb hinnata määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 valguses.

- 114 On selge, et imporditollimaksude vähendamine on põhjendatud vaid juhul, kui kõik kolm sättes sisalduvat kumulatiivset tingimust on täidetud: maksude kogumine ei tohi olla toimunud pädeva ametiasutuse vea tulemusena, kohustatud isik peab olema tegutsenud heas usus, s.t ta ei oleks saanud mõistlikult avastada pädeva ametiasutuse viga, ning ta peab olema järginud oma tollideklaratsiooni osas kõiki kehtivatest eeskirjadest tulenevaid sätteid (vt ka tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b). Selles kontekstis on need kaks sätet vastupidi hageja arvamusele võrreldavad, sest neil on sama eesmärk (eespool viidatud kohtuotsus *Hewlett Packard France*, punkt 46), või koguni teineteisega asendatavad (5. juuni 1996. aasta otsus kohtuasjas T-75/95: *Günzler Aluminium*, EKL 1996, lk II-497, punkt 55).
- 115 Neid tingimusi tuleb tõlgendada rangelt, et tagada ühenduse õiguse ühetaoline rakendamine (27. juuni 1991. aasta otsus kohtuasjas C-348/89: *Mecanarte*, EKL 1991, I-3277, punkt 33).
- 116 Antud juhul ei teinud pädev ametiasutus vigu määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 mõistes. Kohustatud isiku õiguspäraseid ootusi tuleb kaitsta üksnes juhul, kui pädev ametiasutus ise on loonud tema ootustele aluse. Viga peab olema põhjustatud pädeva ametiasutuse tegudest (kohtuotsused *Hewlett Packard France*, punkt 16; *Faroe Seafood jt*, punkt 91, ja *Mecanarte*, punkt 23). Sellega ei ole tegu siis, kui eksportija on eksitanud pädevaid ametiasutusi valedeklaratsioonidega, mille kehtivust need ei pea kontrollima või hindama.
- 117 See lähenemisviis tuleneb määruse nr 3799/86 artikli 4 lõike 2 punktist c ja määruse 2454/93 artikli 904 punktist c. Nende sätete kohaselt ei kujuta võltsitud dokumentide heas usus esitamine iseenesest eriolukorda, mis annab aluse vähendada imporditollimakse. Asjaolu, et Saksa toll alguses autentsussertifikaatide kehtivust aktsepteeris, ei andnud hagejale alust õiguspäraseks ootuseks (eespool viidatud kohtuotsus *Faroe Seafood jt*, punkt 93).
- 118 Komisjon juhib tähelepanu sellele, et ühest küljest ilmneb kohtupraktikast, et ühendus ei pea vastutama oma kodanikest tarnijate süüliste tegude negatiivsete tagajärgede eest, ja teisest küljest peab eeskirju tundev heas usus tegutsev ettevõtja tariifsele sooduskohtlemisele kuuluva kaubaga kauplemisest saadava tulu arvutamisel suutma hinnata asjaomase turu riske ja käsitleda neid tavaliste ettevõtlusriskidena (eespool viidatud kohtuotsused *Acampora*, punkt 8, ja *Pascoal & Filhos*, punkt 59). Väites, et Argentina ametiasutustel on „kohustus tagada”, püüab hageja ekslikult vältida sellest kohtupraktikast tulenevaid tagajärgi.
- 119 Hageja on tuginenud vaidlustamisalustele, mis ei kõrvalda ega piira tema ettevõtlusriski (vt ka eespool viidatud kohtuotsust *Van Gend & Loos* ja *Expeditiebedrijf Wim Bosman vs. komisjon*, punktid 16 ja 17). Järelevalvesüsteemi ainus eesmärk oli tagada, et maksuvabastus kehtiks vaid kvoodi piires imporditud liha suhtes. Mis puutub kohustusse tagada kaupade päritolu ja pädeva ametiasutuse kohustusse esitada kõnealuste eeskirjade nõuetekohase toimimise kohta garantiid, siis neid kohustusi ei saa käsitleda importija

garantiina igasuguse võltsimisohu vastu. Seepärast ei olnud komisjonil ettevõtjate suhtes mingeid kohustusi.

- 120 Hageja kritiseeritud komisjoni tegevust Hiltoni kvoodi kasutamise jälgimisel ei saa lugeda eriolukorraks asjaomaste normide mõistes. Komisjon eitab kindlalt väiteid, et ta ise vastutab autentsussertifikaatide võltsimise võimaldamise eest. Ühtlasi puudub põhjuslik seos komisjoni tegevuse ja imporditollimaksude päritolu vahel.
- 121 Vastuseks väidetele, et komisjon ei teinud kõike endast olenevat rikkumiste ärahoidmiseks, leiab komisjon, et kõnealusel perioodil kehtinud süsteemi kohaselt teatati talle Argentina ametiasutuste väljastatud sertifikaatide arv kalendriaasta lõpus. Seepärast oli kvoodi ületamist võimalik kindlaks teha asjaomase aasta lõpus või järgmise aasta alguses ning kvoodi ületamist ei saanud enam ära hoida.
- 122 Lisaks poleks võrdlus olnud lihtne. Ühest küljest ei toimunud eksport ilmtingimata samal ajal, kui Argentina ametiasutus teate esitas. Teisest küljest ei olnud eeldatava importiva liikmesriigi sertifikaadile märkimine siduv, s.t kaup imporditi sageli mujale kui sertifikaadil osutatud liikmesriiki.
- 123 Kvoodid ületati juba tõepoolest 1989. aastal. Selle põhjuseks oli aga segadus muud liha importi puudutavate autentsussertifikaatidega. Komisjon reageeris niipea, kui teave autentsussertifikaatide võltsimise kohta 1993. aastal temani jõudis. Seega ei saa olla küsimust komisjoni raskes hooletuses.
- 124 Et pädev ametiasutus ei ole eksinud, on seega määruse nr 1697/79 artikli 5 lõikes 2 sätestatud kolm esimest kumulatiivset tingimust täitmata (vt eespool punkti 113).
- 125 Ka teine tingimus – kohustatud isiku käitumine heas usus – on täitmata. Erinevalt hageja väidetest mainitakse juba vaidlustatud otsuse seitsmeteistkümnendas ja kahekümne teises põhjenduses hageja puudulikku hoolsust.
- 126 Komisjoni väitel oleks saanud autentsussertifikaatide võltsimise avastada, kui hageja oleks neid hoolikalt kontrollinud. Hageja sai autentsussertifikaatide originaalid Argentinas asuva agentuuri kaudu. Kui nende kehtivuses oli kahtlusi, siis oli hagejal kohustus selgitada välja, kas need kehtivad (eespool viidatud kohtuotsused Hewlett Packard France, punkt 24, ja Faroe Seafood jt, punkt 100).
- 127 Hageja väidab, et tal ei olnud mingisugust võimalust sertifikaatide kehtivust kontrollida, ent komisjon kahtleb selle väite õigsuses. Esiteks juhib komisjon tähelepanu sellele, et hagejat esindas Argentinas asuv agentuur. Teiseks, võttes arvesse hageja kui veiseliha importija kaubanduskogemust ja seda, et ta on kehtiva kvoodisüsteemiga kursis, oli hagejal võimalik võtta meetmed võltsitud autentsussertifikaatide kasutamise ärahoidmiseks.
- 128 Lõpetuseks märgib komisjon, et hageja tegi mitu ülekannet Madalmaades asuvale äriühingule, Argentina äriühingu tüdarettevõttele, mida nüüdseks enam pole. Väidetavalt soovisid tarnijad, et maksed tehtaks välisriigis asuvatele pangakontodele. On ebatavaline, et importija tasub eksportija tarnitud kauba eest teise isiku kontole, kui ei ole kindel, et

makse saaja on ka tegelikult olemas. Lisaks saab võltsinguid omistada peamiselt äriühingule Manufactura de Carnes Vacunas, kes oli üks hageja suuremaid tarnijaid (vt eespool punkti 23). Eeltoodust lähtudes ei ole komisjon veendunud, et hageja tegutses nõuetekohase hoolsusega.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 129 Hageja väidab, et ei esinenud mitte üksnes „asjaolud” tolliseadustiku artikli 239 mõistes, vaid teise võimalusena ka „eriolukorrad” määruse nr 1430/79 artikli 13 mõistes, mis oleksid andnud komisjonile aluse imporditollimakse vähendada.
- 130 Asjaolude esinemise ajal (vt eespool punkti 53) kehtis määruse nr 1430/79 artikkel 13 ja seepärast on selle väite kontekstis vaja välja selgitada, kas vaidlustatud otsuse tegemisel rikuti seda sätet.
- 131 Määrusega nr 3069/86 muudetud artikli 13 lõikes 1 on sätestatud: „Imporditollimaksu võib tagasi maksta või seda vähendada muudes kui jagudes A–D nimetatud eriolukordades, mille on põhjustanud asjaolud, mille puhul asjaomast isikut ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses.”
- 132 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on artikkel 13 üldine õiglussäte, mille eesmärk on hõlmata muid olukordi kui need, mida esineb praktikas tavaliselt kõige rohkem ja mis võisid määruse nr 1430/79 vastuvõtmise hetkel olla erisätete esemeks (eespool viidatud kohtuotsus *Cerealmangimi ja Italgrani vs. komisjon*, punkt 10, ja *SEIM*, punkt 41). Muu hulgas kohaldatakse seda sätet ka siis, kui asjaolud, mis iseloomustavad ettevõtja ja ametiasutuse suhet, on sellised, et ei oleks õiglane lasta sellel ettevõtjal kanda kahju, mida ta tavapäraselt ei oleks kandnud (26. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 58/86: *Coopérative Agricole d’Approvisionnement des Avions*, EKL 1987, lk 1525, punkt 22).
- 133 Seepärast peab komisjon hindama kõiki asjaolusid, et selgitada välja, kas tegu on eriolukorraga antud sätte mõistes (vt selle kohta 15. mai 1988. aasta otsust kohtuasjas 160/84: *Oryzomyli Kavallas jt vs. komisjon*, EKL 1986, lk 1633, punkt 16). Ehkki komisjonil on siin teatav hindamisruum (eespool viidatud kohtuotsus *France-Aviation vs. komisjon*, punkt 34), peab ta kasutama seda pädevust selleks, et tasakaalustada ühest küljest ühenduse huvi tollieeskirjade järgimise vastu ja teisest küljest heas usus toimunud importija huvi mitte saada tavapärasest ettevõtlusriski ületavat kahju. Seega ei saa komisjon vähendamistaotluse põhjendatuse kontrollimisel võtta arvesse pelgalt importijate tegevust. Ta peab hindama ka oma tegevuse mõju tekkinud olukorrale, isegi kui ta on süüdi.
- 134 Eeldusel, et kaks määruse nr 1430/79 artiklis 13 sätestatud tingimust on täidetud, s.t tegu on eriolukorraga ja kohustatud isikut ei saa süüdistada pettuses ega ilmses hooletuses, on kohustatud isikul õigus imporditollimaksude tagastamisele või vähendamisele, sest vastupidisel korral ei teeniks see säte oma eesmärki (määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 kohaldamise kohta vt eespool viidatud kohtuotsust *Mecanarte*, punkt 12; 4. mai 1993. aasta otsust kohtuasjas C-292/91: *Weis*, EKL 1993, lk I-2219, punkt 15, ja eespool viidatud kohtuotsust *Faroe Seafood jt*, punkt 84).

- 135 Seepärast ei saa Esimese Astme Kohus nõustuda komisjoni väitega, et imporditollimaksude vähendamine on põhjendatud vaid juhul, kui on täidetud kõik määruse nr 1697/79 artikli 5 lõikes 2 sätestatud kolm kumulatiivset tingimust, nimelt et maksude kogumine ei tohi olla toimunud pädeva ametiasutuse vea tulemusena, kohustatud isik peab olema tegutsenud heas usus, s.t ta ei oleks saanud mõistlikult avastada pädeva ametiasutuse viga, ning ta peab olema järginud oma tollideklaratsiooni osas kõiki kehtivatest eeskirjadest tulenevaid sätteid.
- 136 Ehkki Esimese Astme Kohus nentis, et määruse nr 1430/79 artikli 13 ja määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 eesmärk on sama – piirata impordi- või eksporditollimaksude tollivormistusjärgset tasumist juhtumitega, kus tasumine on põhjendatud ja kooskõlas mõne aluspõhimõttega, näiteks õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega (eespool viidatud kohtuasi Hewlett Packard France, punkt 46) –, ei leidnud ta siiski, et neid kahte sätet saaks võrdsustada.
- 137 Esimese Astme Kohus asus seisukohale, et küsimus sellest, kas pädeva ametiasutuse viga oli võimalik avastada määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 mõistes, oli seotud ilmse hooletuse või pettuse toimepanekuga määruse nr 1430/79 artikli 13 mõistes ja et viimatinimetatud sättega kehtestatud tingimusi tuleb seepärast hinnata artikli 5 lõikega 2 kehtestatud tingimuste valguses.
- 138 Isegi kui pädev ametiasutus ei teinud viga määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 mõistes, ei välista see seda, et teise võimalusena saab kohustatud isik automaatselt tugineda määruse nr 1430/79 artiklile 13 ja väita, et imporditollimaksu vähendamiseks annab aluse eriolukorra olemasolu.
- 139 Komisjoni väite puhul ei ole võetud arvesse kahe nimetatud sätte eesmärki. Määruse nr 1697/79 artikli 5 lõike 2 eesmärk on kaitsta kohustatud isiku õiguspärasest ootust, et kogu teave ja kõik kriteeriumid, millele otsus nõuda tollimaksude tasumist tugineb, oleksid korrektsed (eespool viidatud kohtuotsus Faroe Seafood jt, punkt 87), ent nagu eespool öeldud, on määruse nr 1430/79 artikkel 13 üldine õiglussäte. See artikkel lakkaks olemast üldine õiglussäte, kui artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimused peaksid olema igal juhul täidetud.
- 140 Otsustamaks, kas komisjon tegi ilmse hindamisvea, kui leidis, et määruse nr 1430/79 artiklis 13 sätestatud tingimused ei ole käesoleval juhul täidetud, on esiteks vaja kontrollida teist tingimust, milleks on hagejapoolse pettuse ja ilmse hooletuse puudumine, ning alles seejärel esimest tingimust, milleks on eriolukorra olemasolu.
- Pettuse ja ilmse hooletuse puudumine
- 141 Hagejat ei süüdistata pettuses. Vastuses Esimese Astme Kohtu küsimusele kinnitas komisjon kohtuistungil sõnaselgelt, et ta ei väida, et hageja oli mingil moel seotud kõnealuste võltsingutega.
- 142 Samuti ei ole võimalik väita, et tegu oli ilmse hooletusega. Nii toimikusse lisatud dokumentidest kui ka Esimese Astme Kohtus esitatud kohtukõnedest ilmneb, et hageja ei

teadnud autentsussertifikaatide võltsingutest ega rikkumistest enne, kui komisjon algatas 1993. aastal uurimise (vt eespool punkti 18).

- 143 Mis puutub sertifikaatide võltsimise viisi, siis tuleb märkida, et tavaliselt koostati igal eksportimisel kaks autentsussertifikaadi versiooni, millel oli sama seerianumber. Kahe rakendusmääruse artikli 4 kohaselt oli mõlemal pitseri – tõenäoliselt ühe ja sama pädeva ametiasutuse oma – ja allkiri.
- 144 Need sisaldasid ühesugust teavet väljastuskuupäeva ja -koha, Argentina eksportija, ühendusesisese kaubasaaja ja aluse kohta, millega kaupa eksporditi. Esimese Astme Kohtu küsimusele vastates kinnitas komisjon, et kahe versiooni ainus erinevus seisnes märgitud kaalus. Versioonis, mis kandis pealkirja „duplicado” ja oli mõeldud Argentina ametiasutusele, näidati oluliselt väiksemat kaalu kui importijale esitatud sertifikaadi originaaleksemplaris. „Duplicado” versioonis esitatud kaal jäi vahemikku 600–2000 kg, ent originaaleksemplaris näidatud kaal, mis vastas tegelikule ühendusse eksporditud kogusele, oli ligikaudu 10 000 kg. Sellega seoses märgib Esimese Astme Kohus, et kõnealusel perioodil veeti Hiltoni veiseliha üldjuhul kuni 10 000 kg mahutavates konteinerites.
- 145 Kohtuistungil avaldas komisjon kahtlust sertifikaadi eri versioonidel olevate allkirjade õigsuses.
- 146 Nende allkirjade võrdlus näitab, et esmapilgul näivad nad identsed või vähemalt väga sarnased. Ka hagejale esitatud autentsussertifikaatidel oleval allkirjal näivad esmapilgul vastavat allkirjaõiguslike isikute allkirjanäidistele, mille Argentina ametiasutus 1991. ja 1992. aastal komisjonile edastas. Et komisjon ei esitanud neid allkirjanäidiseid liikmesriikidele ega importijatele ega avaldanud neid Euroopa Ühenduste Teatajas, ei olnud hagejal tõhusaid vahendeid autentsussertifikaadil oleva allkirja õigsuse kontrollimiseks.
- 147 Komisjoni koostatud kokkuvõtliku aruande kohaselt soodustas dokumentide võltsimist „asjaolu, et blanketid olid enne nummerdamata, blankettide arvu ei võetud arvesse ja eksportijad täitsid blankette ise”. 1993. aasta aruande kohaselt kasutas mõni ettevõtja mitme kuu vältel pärast autentsussertifikaate välja andma volitatud Junta Nacional de Carnesi asendamist Secretaría de Agricultura, Ganadería y Pesca ära asjaolu, et pädevus ja kord ei olnud selgelt paigas, ja kuritarvitas kehtivaid norme.
- 148 Esimese Astme Kohtule esitatud dokumentidest ilmneb, et Argentina pädev ametiasutus koostas seerianumbriga sertifikaadi väiksema kaalu kohta, pani selle sertifikaadi toimikusse ja esitas sama numbriga sertifikaadi koos pitseri ja allkirjaga, ent kogust nimetamata, mõnele Argentina tapamajale. Seejärel lisasid tapamajad suuremad kogused, mis vastasid tegelikult eksporditud tonnaažile. Kokkuvõtlikus aruandes järeldati samuti, et Argentina tolli- ja veterinaarteenistuse töötajad ilmselt „sulgesid silmad”, kui kaupa laaditi.
- 149 Mis puutub hageja Argentinasse asuvasse agentuuri, mille ülesanne oli küsida tapamajadelt pakkumisi ja edastada need kinnitamiseks hagejale, siis Esimese Astme Kohtus peetud kohtukõnedest ilmnes, et agentuuril puudus juurdepääs „duplicado” versioonile, millele

märgiti väiksem kogus. Tal olid üksnes kaubale lisatud sertifikaadid, mis tundusid esmapilgul nõuetekohaselt vormistatud.

- 150 Vastuseks Esimese Astme Kohtu kirjalikele küsimustele esitas hageja väljavõtte agentuuri omaniku poolt Hamburgi Landgerichtile (piirkonnakohus) esitatud väidetest. Selle dokumendi kohaselt ei olnud omanik tol ajal „üldse teadlik valede ja/või võltsitud päritolusertifikaatide pärituolust ja kasutamisest [...] Hiltoni veiseliha importijate poolt”; samuti ei olnud ta kursis võltsimiskahtlustega.
- 151 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb nentida, et hageja suutmatus kõnealuseid võltsinguid avastada on mõistetav, sest ta ei saanud sellist kontrolli läbi viia.
- 152 Mis puutub makseviisidesse, mis komisjoni väitel kinnitavad seisukohta, et hageja tegutses pahauskselt, siis ilmneb agentuuri omaniku poolt Hamburgi Landgerichtile esitatud väidetest, et hageja tegi ülekanded pärast seda, kui agentuur oli faksi teel kinnitanud, et ta oli saanud kõik nõuetekohaseks tarneks vajalikud dokumendid.
- 153 Lisaks selgitas hageja, et ülekanded Madalmaades asuvatele kontodele ei olnud erandlikud. Hageja väitis ja komisjon ei väielnud sellele vastu, et rahvusvahelises kaubanduses on tavaline, et kolmandas riigis asuv eksportija palub sooritada makse Madalmaades, Šveitsis või Ameerika Ühendriikides asuvatele kontodele.
- 154 Lõpetuseks tuleb teha kaks tähelepanekut hindade kohta, mille hageja kõnealuse liha eest tasus.
- 155 Esiteks ei ole vaidlust selles, et kuna Hiltoni kvoodi raames ei olnud impordimaksude tasumise kohustust, olid Hiltoni veiseliha eest makstud hinnad kõrgemad kui autentsussertifikaadita müüdüd veiseliha hinnad. Sellega seoses väitis hageja, et Hiltoni veiseliha ja muu veiseliha hinnaerinevus oli ligikaudu sama suur kui muu liha eest tasumisele kuuluvad impordimaksud, ja komisjon ei vaidle sellele vastu.
- 156 Teiseks ei vaidlustanud komisjon hageja väidet, et hinnad, mis tasuti liha eest, mille autentsussertifikaadid osutusid hiljem võltsituks, olid ligikaudu samal tasemel kui kehtivate sertifikaatidega Hiltoni veiseliha eest tasutud hinnad.
- 157 Need asjaolud annavad tunnistust, et hageja tegutses vaidlustatud impordi toimumise ajal heas usus.
- 158 Ehkki on tõsi, et kvootide algne jaotus Argentina tapamajade vahel avalikustati Argentinas, ei olnud Hiltoni kvoodi jaotamise süsteem kolmandate isikute jaoks läbipaistev. Kokkuvõtliku aruande kohaselt oli olemas kvooditurg, kus eri tapamajad said osta kasutamata kvote; seda kinnitas kohtuistungil ka komisjon. Seepärast ei ole tõendatud, et hagejal oli võimalik kontrollida oma lepingupartneritele eraldatud kvoodi täpset suurust.
- 159 Et viis, kuidas hageja ostulepinguid sõlmis ja kõnealust kaupa importis, oli osa tavapärasest kaubanduspraktikast, siis pidi komisjon tõestama, et hageja oli süüdi ilmses hooletuses.

160 Komisjon aga isegi ei üritanud sellist tõendit esitada. Vastuseks selle kohta kohtuistungil Esimese Astme Kohtu tõstatatud küsimusele kordas komisjon vaidlustatud otsuses sisalduvaid väiteid, et hageja ei tegutsenud nõutava hoolsusega, sest ei võtnud tarvitusele kõiki ettevaatusabinõusid Argentinas asuvate lepingupartnerite ja vahendajate suhtes ega kontrollinud talle esitatud autentsussertifikaatide arvu.

161 Eeltoodut arvesse võttes tuleb märkida, et hageja tegevus ei kujutanud endast ilmset hooletust määruse nr 1430/79 artikli 13 mõistes.

– Eriolukorra olemasolu

162 Asjaomaste normide ja väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole vabasse ringlusse deklareeritud kauba suhtes tariifse sooduskohtlemise saamiseks selliste dokumentide esitamine, mis hiljem osutuvad võltsituks, iseenesest eriolukord, mis annaks aluse imporditollimakse vähendada, isegi kui sellised dokumendid on esitatud heas usus (määruse nr 3799/86 artikli 2 lõike 2 punkt c ja määruse 2454/93 artikli 904 punkt c; eespool viidatud kohtuotsus Van Gend & Loos ja Expeditiebedrijf Wim Bosman vs. komisjon, punkt 16; eespool viidatud kohtuotsus Acampora, punkt 8, ja eespool viidatud kohtuotsus Pascoal & Filhos, punktid 57–60).

163 Käesolevas kohtuasjas ei väida aga hageja pelgalt seda, et kõnealuse impordi toimumise ajal esitas ta võltsitud dokumente heas usus. Tema vähendamistaotlus tugineb eeskätt komisjoni ja Argentina ametiasutuste rasketele rikkumistele järelevalve teostamisel Hiltoni kvoodi rakendamise üle, mis tegid võltsimise võimalikuks.

164 Sellest järeldub, et vastupidi komisjoni väitele ei välista nimetatud sätted imporditollimaksude vähendamist.

165 Asutamislepingu artikli 155 ja hea haldustava põhimõtte kohaselt oli komisjon kohustatud tagama Hiltoni kvoodi nõuetekohase rakendamise ja hoolitsemise selle eest, et kvooti ei ületataks (vt selle kohta 15. jaanuari 1987. aasta otsust kohtuasjas 175/84: Krohn vs. komisjon, EKL 1987, lk 97, punkt 15).

166 Järelevalvekohustus tulenes ka rakendusmäärustest. Mõlema määruse artikli 6 lõikes 1 on sätestatud: „Liikmesriigid edastavad komisjonile iga kümne päeva pikkuse perioodi kohta hiljemalt 15 päeva jooksul pärast perioodi lõppu artiklis 1 nimetatud toodete kogused, mis on lubatud vabasse ringlusse, lähtudes nende päritoluriigist ja kombineeritud nomenklatuuri koodist”. [mitteametlik tõlge] Selline nõue oleks olnud sisutu, kui sellega ei oleks kaasnud komisjoni kohustust kontrollida kvoodi nõuetekohast rakendamist.

167 Lisaks ilmneb 1993. aasta aruandest, et Argentina ametiasutused saatsid komisjonile üldjoontes regulaarselt nimekirju saatmisele eelnenud kümne päeva jooksul väljastatud autentsussertifikaatide kohta, märkides neis muu hulgas Argentina eksportija, ühendusesisese kaubasaaja ning bruto- ja netokaalu. Ühtlasi edastasid Argentina ametiasutused autentsussertifikaatide allkirjastamise õigusega Argentina ametnike nimed ja allkirjanäidised.

- 168 Seetõttu olid üksnes komisjonil Hiltoni kvoodi kasutamise tõhusaks jälgimiseks vajalikud andmed või üksnes komisjonil oli võimalik neid küsida. Sellises olukorras on kohustus tagada kvoodi korralik rakendamine veelgi olulisem.
- 169 Toimikusse lisatud dokumentidest ja Esimese Astme Kohtu istungist järeldub, et kõnealusel perioodil esines komisjoni tegevuses Hiltoni kvoodi rakendamise üle järelevalve teostamisel raskeid rikkumisi.
- 170 Esiteks ei kontrollinud komisjon 1991. ja 1992. aastal nõutavalt ja regulaarselt Argentina ametiasutuste esitatud teavet kvoodi raames eksporditud kaupade mahu kohta ega autentsussertifikaate, mille liikmesriigid talle vastava teabe põhjal saatsid.
- 171 Isegi kui kirjeldatud kontroll ei olnud võimalik seetõttu, et liikmesriigid ei märkinud kõnealuste autentsussertifikaatide seerianumbreid, oleks komisjon pidanud paluma liikmesriikidel vastav teave esitada. Vastuseks kohtuistungil esitatud Esimese Astme Kohtu küsimusele nentis komisjon, et pettus oleks tõenäoliselt palju varem avastatud, kui ta oleks impordiga seotud andmeid regulaarselt võrrelnud.
- 172 Tegelikult jälgis komisjon importi pelgalt pealiskaudselt ja poolikult.
- 173 Alles järgmise aasta alguses koostas komisjon nimekirja talle saadetud teabest, mis võimaldas avastada koguselised erinevused ja kvootide ületamise. Seega ei saanud komisjon vaatlusalustel aastatel teavitada liikmesriike sellest, et vastava aasta kvoot võib olla ära kasutatud.
- 174 Lisaks olid nimekirjad käsitsi koostatud. Komisjon oleks saanud jälgida esitatud andmeid palju tõhusamalt, kui ta oleks töödelnud neid arvuti abil. Probleemid, mis olid seotud asjaoluga, et autentsussertifikaatidel olev märge eeldatava importiva liikmesriigi kohta ei olnud siduv, oleks komisjon saanud ilma eriliste raskusteta lahendada nii, et kaupu oleks võinud ekspordida liikmesriiki, mida ei olnud sertifikaadile märgitud.
- 175 Teiseks, nagu juba punktis 146 märgitud, ei esitanud komisjon liikmesriikidele autentsussertifikaatide allkirjastamise õigusega Argentina ametnike allkirjanäidiseid ega avaldanud neid Euroopa Ühenduste Teatajas. Seepärast puudus riiklikel ametiasutustel tõhus vahend võltsingute õigeaegseks tuvastamiseks. Esimese Astme Kohtule esitatud dokumentidest ilmneb, et komisjon ise tunnistas 2. oktoobril 1995. aastal toimunud ekspertrühma koosolekul, et tegevusetus on tema viga.
- 176 Kolmandaks ei suutnud komisjon reageerida tähelepanekutele Hiltoni kvoodi varasema ületamise kohta.
- 177 Sellega seoses ilmneb kokkuvõtlikult aruandest, et Argentinast 1993. aastal läbi viidud uuringu käigus avastati, et 1991. ja 1992. aastal esitatud autentsussertifikaatidest üle 460 oli võltsitud. Nende kahe aasta jooksul toodi ühendusse võltsitud sertifikaatide alusel 4500 tonni veiseliha ja nendelt kogumata imporditollimaks on ligikaudu 18 miljonit eküüd.

- 178 See, et komisjon sai samaväärsest kvoodi ületamisest teada juba 1989. aastal, ei ole vaidluse all. Kohtuistungil kinnitas ta, et ainuüksi nimetatud aastal ületati Hiltoni kvoot enam kui 3000 tonni võrra.
- 179 Suutmatus reageerida sellele avastusele kujutab endast tõsist rikkumist nimetatud institutsiooni poolt. Avastatud rikkumised oleksid pidanud tõmbama komisjoni tähelepanu vajadusele teha veelgi põhjalikumad kontrollid. Sellest ajast alates oleks komisjon saanud viia läbi uurimisi, et selgitada välja kvootide ületamise tegelikud põhjused.
- 180 Kui komisjon oleks õigel ajal kasutanud tõhusamaid järelevalvemeetodeid, et lahendada probleemid seoses kvootide ületamisega 1989. aastal, siis poleks 1991. ja 1992. aastal aset leidnud võltsimised tõenäoliselt saavutanud hiljem avastatud ulatust, s.o ligikaudu 10% Hiltoni kvoodi mahust. Ettevõtjate kahju oleks seega kindlasti väiksem, nagu ka komisjon ise kohtuistungil tunnistas.
- 181 Alles pärast 1993. aastal läbi viidud uurimist võttis komisjon meetmeid Hiltoni kvoodi rakendamise järelevalve süsteemi parandamiseks ja tugevdamiseks, andes 31. jaanuari 1994. aasta määruse (EÜ) nr 212/94, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad nõukogu määrustes (EÜ) nr 129/94 ja (EÜ) nr 131/94 sätestatud kõrgekvaliteedilise veiseliha ja külmutatud pühhiliha impordikorra kohaldamiseks (EÜT 1994, L 27, lk 38).
- 182 Määruse nr 212/94 artikli 4 lõike 1 punkti c kohaselt peab ametiasutus, kes väljastab Argentinas autentsussertifikaate, edastama komisjonile iga nädal teabe, mille alusel on võimalik sertifikaatides sisalduvaid andmeid kontrollida. Lisaks võivad liikmesriikides turukorralduse eest vastutavad ametiasutused vastavalt sama määruse artikli 5 lõike 1 punktile c väljastada impordilitsentsi alles pärast veendumist, et kogu autentsussertifikaadis sisalduv teave vastab teabele, mille komisjon on iganädalase asjaomase teabeedastuse raames saanud. Need uued eeskirjad võimaldavad impordideklaratsioone ja ekspordideklaratsioone regulaarselt võrrelda.
- 183 Kohtuistungil tunnistas komisjon, et kui uued eeskirjad oleksid jõustunud pärast kvoodi ületamise avastamist 1989. aastal, siis olnuks võimalik kvootide ületamist 1991. ja 1992. aastal ära hoida või vähemalt piirata.
- 184 Suutmatus rakendada piisava aja jooksul tõhusat järelevalvesüsteemi koos muude Hiltoni kvoodi järelevalvet puudutavate rikkumistega 1991. ja 1992. aastal löid soodsad tingimused võltsinguteks ja nende kasvuks käesolevas vaidluses täheldatud ulatuseni.
- 185 On juba märgitud (vt eespool punkti 155), et kehtiva autentsussertifikaadi alusel müüdud Hiltoni veiseliha turuhind oli ilma sertifikaadita müüdud liha turuhinnast tavaliselt oluliselt kõrgem; hinnaerinevuse põhjuseks oli see, et Hiltoni kvoodi väliselt imporditud lihalt tuli tasuda maksu kümme Saksa marka kilogrammi kohta (vt eespool punkti 11).
- 186 Samuti on kindlaks tehtud (vt punkti 156), et hinnad, mida hageja võltsitud autentsussertifikaatide alusel imporditud veiseliha eest tasus, olid kehtivate sertifikaatidega Hiltoni veiseliha eest küsitud hindadega ligikaudu samal tasemel.

- 187 Seepärast väidab hageja, et rahalises mõttes – sest Hiltoni veiseliha, isegi võltsitud sertifikaatide alusel imporditud liha ostuhind on kõrgem – on ta juba tasunud hinna, mis üldjoontes sisaldab vaidlustatud imporditollimaksu; komisjon seda väidet ei vaidlustanud.
- 188 On tõsi, et ühenduse õigus ei kaitse üldjuhul kohustatud isiku ootusi seoses autentsussertifikaatidega, mis hilisemal kontrollil osutuvad võltsituks, sest see olukord on osa ettevõtlusriskist (eespool viidatud kohtuotsus Van Gend & Loos ja Expeditiebedrijf Wim Bosman vs. komisjon, punkt 17; eespool viidatud kohtuotsus Acampora, punkt 8; eespool viidatud kohtuotsus Mecanarte, punkt 24, ja eespool viidatud kohtuotsus Pascoal & Filhos, punktid 59 ja 60).
- 189 Käesolevas kohtuasjas võimaldasid võltsingud Hiltoni kvooti märkimisväärselt ületada üksnes seetõttu, et komisjon ei täitnud 1991. ja 1992. aastal oma kvoodi rakendamise järelevalve ja jälgimise kohustust. Sellistel asjaoludel ületasid väga professionaalselt tehtud võltsingud eelmises punktis viidatud kohtupraktika kohase tavalise ettevõtlusriski, mille kandmise kohustus lasub hagejal.
- 190 Määruse nr 1430/79 artiklit 13 tuleb kohaldada siis, kui asjaolud, mis iseloomustavad ettevõtja ja ametiasutuste vahelist suhet, on sellised, et ei oleks õiglane lasta ettevõtjal kanda kahju, mida ta tavapärast ei oleks kandnud (eespool viidatud kohtuotsus Coopérative Agricole d'Approvisionnement des Avirons, punkt 22), seepärast tuleb eeltoodu põhjal sedastada, et käesoleva kohtuasja asjaolud on nimetatud sätte mõistes eriolukord ja annavad aluse imporditollimaksusid vähendada.
- 191 Seega tegi komisjon ilmse hindamisvea, kui leidis, et kvoodi rakendamise järelevalvega seoses toime pandud rikkumised ei kujuta endast mingil juhul eriolukorda.
- 192 Eeltoodust järeldub, et nagu teine väide, on põhjendatud ka kolmas väide, mis tugineb määruse nr 1430/79 artikli 13 rikkumisele.
- 193 Seetõttu, ilma et oleks vaja otsustada neljanda ja viienda väite üle, mis tuginevad vastavalt põhjendamiskohustuse rikkumisele ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele, tuleb vaidlustatud otsus tühistada.

Kohtukulud

- 194 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Et hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.
- 195 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannab menetlusse astunud Ühendkuningriik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda)

otsustab:

1. Tühistada komisjoni 20. detsembri 1995. aasta otsus, mis on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile ja puudutab imporditollimaksude vähendamise taotlust.

2. Mõista kohtukulud välja komisjonilt.

3. Jätta Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kohtukulud tema enda kanda.

Saggio

Vesterdorf

Moura Ramos

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 19. veebruaril 1998. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Esimese koja esimees

H. Jung

A. Saggio